Νηστεία με φιλότιμο (Άγιος Παΐσιος Αγιορείτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 10 Απριλίου, 2024

Μὲ τὴν νηστεία ὁ ἄνθρωπος δείχνει τὴν προαίρεσή του. Κάνει ἀπὸ φιλότιμο μιὰ ἄσκηση καὶ ὁ Θεὸς βοηθάει. Ἂν ὅμως ζορίζη τὸν ἑαυτό του καὶ πῆ «Τί νὰ κάνω; Εἶναι Παρασκευή, πρέπει νὰ νηστέψω», θὰ βασανίζεται.

Ἐνῶ, ἂν μπῆ στὸ νόημα καὶ νηστέψη ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸν Χριστό, θὰ χαίρεται. «Αὐτὴν τὴν ἡμέρα, νὰ σκεφθῆ, ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε· οὔτε νερὸ δὲν Τοῦ ἔδωσαν νὰ πιῆ· ξίδι Τοῦ ἔδωσαν[14]. Κι ἐγὼ δὲν θὰ πιῶ νερὸ ὅλη τὴν ἡμέρα». Ἂν τὸ κάνη αὐτό, τότε θὰ νιώθη ἀνώτερη χαρὰ μέσα του, ἀπὸ αὐτὸν ποὺ πίνει τὰ καλύτερα ἀναψυκτικά!

Καὶ βλέπεις, πολλοὶ κοσμικοὶ μία Μεγάλη Παρασκευὴ δὲν μποροῦν νὰ νηστέψουν ἀλλὰ ἔξω ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο μποροῦν νὰ κάθωνται καὶ νὰ κάνουν ἀπεργία πείνας γιὰ ἕνα πεῖσμα, γιὰ νὰ πετύχουν κάτι. Ἐκεῖ ὁ διάβολος τοὺς δίνει κουράγιο. Αὐτοκτονία εἶναι αὐτὸ ποὺ κάνουν.

Ἄλλοι πάλι, ὅταν ἔρχεται τὸ Πάσχα ψάλλουν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» μὲ χαρὰ καὶ μὲ ὅλη τους τὴν δύναμη, γιατὶ θὰ φᾶνε καλά. Μοιάζουν μὲ τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ ἤθελαν νὰ κάνουν βασιλιὰ τὸν Χριστό, ἐπειδὴ τοὺς τάισε στὴν ἔρημο[15].

Θυμᾶστε, τί λέει καὶ ὁ Προφήτης; «Ἐπικατάρατος ὁ ποιῶν τὰ ἔργα Κυρίου ἀμελῶς»[16].

Ἄλλο εἶναι, ὅταν κανεὶς ἔχη καλὴ διάθεση νὰ νηστέψη ἀλλὰ δὲν μπορῆ, γιατὶ, ἂν δὲν φάη, τρέμουν τὰ πόδια του, πέφτει κάτω –δὲν τὸν βοηθάει δηλαδὴ ἡ ἀντοχή του, ἡ ὑγεία του κ.λ.π.- καὶ ἄλλο νὰ ἔχη δυνάμεις καὶ νὰ νηστεύη.

Ποῦ εἶναι ἡ καλὴ διάθεση τότε; Καὶ ἡ στενοχώρια αὐτοῦ, ποὺ θέλει νὰ κάνη ἕναν ἀγῶνα καὶ δὲν μπορεῖ, ἀναπληρώνει πολλὴ ἄσκηση, καὶ αὐτὸς ἔχει πιὸ πολὺ μισθὸ ἀπὸ τὸν ἄλλο ποὺ ἔχει κουράγιο καὶ κάνει ἕναν ἀγῶνα, γιατὶ ἐκεῖνος νιώθει καὶ μιὰ εὐχαρίστηση. Ἦρθε σήμερα μία φουκαριάρα, πενῆντα πέντε χρονῶν περίπου, καὶ ἔκλαιγε, γιατὶ δὲν μπορεῖ νὰ νηστέψη. Τὴν ἔχει χωρίσει ὁ ἄνδρας της. Ἕνα παιδὶ, τὸ ἔχασε καὶ αὐτὸ σὲ κάποιο δυστύχημα καὶ ἔμεινε μόνη της. Ἡ μάνα της πέθανε, δὲν ἔχει οὔτε σπίτι οὔτε φαγητὸ, καὶ τὴν παίρνει πότε ἡ μία καὶ πότε ἡ ἄλλη στὸ σπίτι της καὶ κάνει καμμιὰ δουλειὰ ἐκεῖ. «Ἔχω βάρος μεγάλο στὴν συνείδησή μου, Πάτερ, μοῦ εἶπε ἡ καημένη, γιατί δὲν κάνω τίποτε· καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα εἶναι, ποὺ δὲν

μπορῶ νὰ κάνω νηστεῖες. Ὅ,τι μοῦ δίνουν τρώω. Μερικὲς φορὲς Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ μοῦ δίνουν νηστήσιμα, ἀλλὰ σὺχνὰ μοῦ δίνουν ἀρτυμένα καὶ ἀναγκάζομαι νὰ τὰ τρώω, γιατὶ ἐξαντλοῦμαι καὶ δὲν μπορῶ νὰ σταθῶ στὰ πόδια μου».

«Φάε, τῆς λέω, ἀφοῦ δὲν ἔχεις κουράγιο». Πρέπει νὰ παρακολουθῆ κανεὶς τὸν ἑαυτό του. Ἂν δῆ, ὅτι δὲν ἀντέχει, θὰ φάη λίγο παραπάνω. «Μέτρησον τὸν ἑαυτὸ σου»[17], λέει ὁ Ὅσιος Νεῖλος.

-Γέροντα, παλιά, πῶς μερικὲς γυναῖκες στὰ χωριὰ δὲν ἔτρωγαν τίποτε ἀπὸ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα μέχρι τὸ Σάββατο τοῦ ἁγίου Θεοδώρου; Μὲ ἕνα σωρὸ δουλειές, σπίτι, παιδιά, ζῶα, χωράφια, πῶς ἄντεχαν;

-Μὲ τὸν λογισμό τους ἔλεγαν: «Κανονικὰ πρέπει νὰ φᾶμε τὸ Μέγα Σάββατο». Ὁπότε, σοῦ λέει, αὐτὸ τὸ Σάββατο εἶναι κοντά. Ἢ μπορεῖ νὰ ἔλεγαν: «Ὁ Χριστὸς σαράντα μέρες νήστεψε[18], ἐγὼ τί εἶναι νὰ νηστέψω μία ἑβδομάδα;». Ὕστερα εἶχαν ἁπλότητα, γι' αὐτὸ ἄντεχαν. Ἂν ἔχη κανεὶς ἁπλότητα, ταπείνωση, δέχεται τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ, νηστεύει ταπεινὰ καὶ τρέφεται θεϊκά. Τότε ἔχει θεϊκὴ δύναμη καὶ πολλὴ ἀντοχὴ σὲ μεγάλες νηστεῖες.

Στὴν Αὐστραλία, ἕνας νέος περίπου εἴκοσι ἑπτὰ χρονῶν ἔφθασε σὲ σημεῖο νὰ μὴ φάη τίποτε γιὰ εἴκοσι ὀκτὼ ἡμέρες. Τὸν εἶχε στείλει ὁ Πνευματικὸς του νὰ μοῦ τὸ πῆ. Ἦταν πολὺ εὐλαβὴς καὶ εἶχε πολὺ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα. Ἐξομολογεῖτο, ἐκκλησιαζόταν, μελετοῦσε πατερικὰ βιβλία καὶ κυρίως τὴν Καινὴ Διαθήκη.

Μία μέρα, ἐκεῖ ποὺ διάβαζε στὸ Εὐαγγέλιο ὅτι ὁ Χριστὸς νήστεψε σαράντα μέρες συγκινήθηκε πολὺ καὶ σκέφτηκε: «Ἂν ὁ Κύριος, ποὺ ἦταν Θεὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀναμάρτητος, νήστεψε σαράντα μέρες[19], ἐγὼ σὰν ἄνθρωπος πολὺ ἁμαρτωλός, τί πρέπει νὰ κάνω;».

Γι' αὐτὸ, ζήτησε εὐλογία ἀπὸ τὸν Πνευματικό του νὰ νηστέψει καὶ αὐτὸς ἀλλὰ δὲν σκέφτηκε νὰ τοῦ πῆ τὸν λογισμό του, ὅτι ἤθελε νὰ μὴ φάη τίποτε σαράντα μέρες. Ἄρχισε λοιπὸν τὴν νηστεία του ἀπὸ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα, πέρασε καὶ τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, χωρὶς νὰ πιῆ οὔτε νερό, ἐνῶ ἐργαζόταν σὲ ἐργοστάσιο καὶ ἔκανε μάλιστα βαρειὰ δουλειὰ -στοίβαζε κιβώτια.

Ὅταν ἔφθασε ἡ εἰκοστὴ ὀγδόη ἡμέρα, αἰσθάνθηκε μία μικρὴ ζάλη τὴν ὥρα ποὺ δούλευε, γι' αὐτὸ κάθησε λίγο. Ὕστερα ἤπιε ἕνα τσάι καὶ ἔφαγε λίγο παξιμάδι, γιατὶ σκέφτηκε πώς, ἂν πέση κάτω καὶ τὸν μεταφέρουν σὲ νοσοκομεῖο, θὰ διαπιστώσουν ὅτι τὸ ἔπαθε ἀπὸ νηστεία καὶ θὰ ποῦν: «Γιὰ δές, οἱ Χριστιανοὶ πεθαίνουν ἀπὸ τὴν νηστεία».

«Γέροντα, μοῦ εἶπε, μετὰ ἀπὸ τὴν νηστεία τόσων ἡμερῶν, ἀπεχθανόμουν τὶς τροφὲς ἀλλὰ πίεζα τὸν ἑαυτό μου κάτι νὰ τρώω, γιὰ νὰ μπορῶ νὰ ἐργάζωμαι». Τὸν πείραζε ὅμως ὁ λογισμὸς του, ποὺ δὲν συμπλήρωσε τὶς σαράντα μέρες, καὶ τὸ εἶπε στὸν Πνευματικό του. Ἐκεῖνος τοῦ εἶπε μὲ διάκριση: «Καὶ αὐτὲς οἱ ἡμέρες ποὺ νήστεψες ἦταν ἀρκετὲς· μὴν ἔχης λογισμούς».

Στὴν συνέχεια τὸν ἔστειλε σ’ ἐμένα, γιὰ νὰ μὴν τοῦ μείνη κανένας λογισμὸς καὶ βασανίζεται. Γιὰ νὰ εἶμαι σίγουρος, ὅτι τὰ κίνητρά του ἦταν ἁγνά, τὸν ρώτησα: «Ἔκανες ὅρκο νὰ νηστέψης σαράντα μέρες;». «Ὄχι», μοῦ λέει. «Ὅταν πῆρες εὐλογία ἀπὸ τὸν Πνευματικὸ σου νὰ νηστέψης, δὲν σκέφθηκες ἐκείνη τὴν ὥρα νὰ πῆς τὸν λογισμό σου, ὅτι δηλαδὴ ἤθελες νὰ μὴ φᾶς τίποτε σαράντα μέρες ἢ ἔκρυψες τὸν δῆθεν καλὸ λογισμό σου, γιὰ νὰ νηστέψης μὲ τὸ θέλημά σου σαράντα μέρες;» «Ὄχι, Πάτερ», μοῦ εἶπε.

Τότε τοῦ εἶπα: «Αὐτὸ φυσικὰ τὸ ἤξερα· ἁπλῶς σὲ ρώτησα, γιὰ νὰ καταλάβης μόνος σου, ὅτι ἔχεις μισθὸ οὐράνιο γιὰ τὶς ἡμέρες ποὺ νήστεψες, οἱ ὁποῖες ἦταν ἀρκετές, καὶ νὰ μὴν ἀνησυχῆς ποὺ δὲν μπόρεσες νὰ κρατήσης σαράντα μέρες. Ἄλλη φορὰ ὅμως, νὰ λὲς στὸν Πνευματικό σου καὶ τοὺς καλοὺς λογισμοὺς ποὺ ἔχεις καὶ ὅ,τι καλὸ κρύβεις στὴν καρδιὰ σου, καὶ ὁ Πνευματικὸς σου θὰ κρίνη, ἂν πρέπη νὰ κάνης μιὰ ἄσκηση κ.λπ.

Ἐπειδὴ εἶχε πολλὴ ταπείνωση, χάρη στοὺς ταπεινοὺς λογισμοὺς ποὺ καλλιεργοῦσε, καὶ ἔκανε τὴν νηστεία αὐτὴ ἀπὸ πολὺ φιλότιμο γιὰ τὸν Χριστό, ἐπόμενο ἦταν νὰ τὸν ἐνισχύη ὁ Χριστὸς μὲ τὴν θεία Του Χάρη. Ἂν πάη καὶ κάποιος ἄλλος νὰ κάνη μία τέτοια νηστεία καὶ πῆ ἐγωιστικὰ, «γιατί νὰ μὴν τὸ κάνω καὶ ἐγώ, ἀφοῦ τὸ ἔκανε αὐτος;» μιά-δὺο μέρες μόνο θὰ νηστέψη καὶ θὰ σωριαστῆ κάτω. Θὰ σκοτιστῆ καὶ τὸ μυαλὸ του, γιατὶ θὰ τὸν ἐγκαταλείψει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ λυπηθῆ ἀκόμη καὶ τὸν κόπο ποὺ ἔκανε. Μπορεῖ νὰ φθάση νὰ πῆ: «Καὶ τί βγῆκε μ’ αὐτό;».

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν νηστεία γίνεται ἀρνί. Ὅταν γίνεται θηρίο, σημαίνει ὅτι ἡ ἄσκηση ποὺ κάνει ἢ εἶναι πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις του ἢ τὴν κάνει ἀπὸ ἐγωσιμό, γι’ αὐτὸ δὲν δέχεται θεία βοήθεια. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄγρια ζῶα, τὰ θηρία, μερικὲς φορὲς τὰ ἡμερεύει, τὰ ταπεινώνει ἡ νηστεία. Βλέπεις, ὅταν πεινουν, πλησιάζουν τὸν ἄθρωπο. Ἀπὸ ἔνστικο, νιώθουν ὅτι ἀπὸ τὴν πεῖνα θὰ ψοφήσουν, ἐνῶ, ἂν πλησιάσουν τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ βροῦν τροφή, μπορεῖ νὰ μὴν πάθουν τίποτε. Ἐγὼ εἶδα λύκο ποὺ ἦταν σὰν ἀρνάκι, γιατὶ ἦταν νηστικὸς. Εἶχε κατεβῆ στὴν αὐλή μας μία φορὰ τὸν χειμῶνα μὲ χιόνια πολλά. Εἴχαμε βγῆ μὲ τὸν ἀδελφό μου νὰ ταΐσουμε τὰ ζῶα καὶ ἐγὼ κρατοῦσα τὸ λυχνάρι. Πῆρε ὁ ἀδελφὸς μου τὸ φουρνόξυλο καὶ τὸν χτυποῦσε καὶ δὲν ἀντιδροῦσε καθόλου.

Ἂν δὲν φθάση κανείς, ὅ,τι κάνει, νὰ τὸ κάνη ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν συνάνθρωπό του, κάνει σπατάλη. Ἂν νηστεύη καὶ ἔχη ὑπερήφανο λογισμὸ, ὅτι κάτι

κάνει, πάει χαμένη ἡ νηστεία του. Εἶναι μετὰ σὰν ἕνα τρύπιο ντεπόζιτο, ποὺ δὲν κρατάει τίποτε. Ρίξε νερὸ μέσα σὲ ἕνα τρύπιο ντεπόζιτο, σιγὰ-σιγὰ φεύγει ὅλο.

14.Βλ. Μάτθ. 27,34· Μάρκ. 15, 36· Λούκ. 23,36 καὶ Ἰω. 19,29.

15.Βλ. Ἰω. 6,5-15.

16.Ἱερ. 31,10.

17.Βλ. ὁσίου Νείλου, Πὲρὶ τῶν ὀκτῶ πνευμάτων τῆς πονηρίας, PG79,1160C.

18.Βλ. Μάτθ. 4,2 καὶ Λούκ. 4,2.

19.Ὅ.π.

(Λόγοι Δ΄, Οἰκογενειακή ζωή, Ἱ. Ἡσυχαστήριον Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: agiazoni.gr*)*